BÀI GIẢNG: THỰC HÀNH ĐỌC – HIỂU TRUYỆN THƠ
MÔN: NGỮ VĂN 11
GIÁO VIÊN: NGUYỄN THỊ HƯƠNG THỦY

MỤC TIÊU

- ✓ *Vận dụng kiến thức đã học về truyện thơ để thực hành đọc – hiểu truyện thơ*

THỰC HÀNH ĐỌC HIỂU

Đọc kĩ văn bản sau và trả lời các câu hỏi dưới đây:

Tai nghe ruột rối bời bời,
Ngập ngừng nàng mới giãi lời trước sau:
"Ông tơ gàn quải[1] chi nhau
Chưa vui sum họp đã sầu chia phôi.
Cùng nhau trót đã nặng lời,
Dẫu thay mái tóc dám dời lòng tơ.
Quản bao tháng đợi năm chờ,
Nghĩ người ăn gió nằm mưa xót thầm.
Đã nguyền hai chữ đồng tâm,
Trăm năm thề chẳng ôm cầm thuyền ai[2].
Còn non còn nước còn dài,
Còn về còn nhớ đến người hôm nay."

(Trích Truyện Kiều, từ câu 549- 558 Bùi Kỷ, Trần Trọng Kim hiệu khảo, NXB VH,2023)

- Vị trí đoạn trích: Ngay sau khi Kim Trọng và Thúy Kiều đính ước với nhau, Kim Trọng phải về Liêu Dương chịu tang chú. Đoạn trích kể về cuộc chia li giữa hai người và lời tiễn biệt Kim Trọng của Thúy Kiều.

- Chú thích:

gàn quải: làm trắc trở, rắc rối

ôm cầm thuyền ai: ôm đàn sang thuyền người khác, ý chỉ việc lấy người khác.

Câu 1: Xác định thể thơ được sử dụng trong đoạn trích trên.

Câu 2: Xác định vị trí của đoạn trích trên trong mô hình cốt truyện của truyện thơ.

Câu 3: Nêu tác dụng của biện pháp tu từ lặp cấu trúc trong hai câu thơ sau:

Còn non còn nước còn dài,
Còn về còn nhớ đến người hôm nay.

Câu 4: Nhận xét hiệu quả của sự kết hợp giữa yếu tố tự sự và trữ tình trong đoạn trích trên.

Câu 5: Dựa vào những hiểu biết về đại thi hào Nguyễn Du và nội dung đoạn trích trên, hãy trình bày ngắn gọn quan điểm của em về ý kiến sau: *Qua mối tình Kim - Kiều, Nguyễn Du đã thể hiện thái độ trân trọng đối với khát vọng tình yêu của con người.*

THỰC HÀNH VIẾT ĐOẠN VĂN

Câu 1: Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích khát vọng hạnh phúc của Thúy Kiều được thể hiện qua đoạn trích trên.

HƯỚNG DẪN GIẢI

GIÁO VIÊN – NGUYỄN THỊ HƯƠNG THUỶ

Câu 1:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài truyện thơ

Cách giải:

Dạng bài	Thao tác tư duy	Trình bày
Xác định thể thơ	Căn cứ số chữ trên mỗi dòng thơ	Thể thơ lục bát

Câu 2:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài truyện thơ

Cách giải:

Dạng bài	Thao tác tư duy	Trình bày
Xác định vị trí đoạn trích	- Tái hiện lại mô hình cốt truyện của truyện thơ - Căn cứ vào phần tóm tắt và nội dung của đoạn trích để trả lời câu hỏi.	HS có thể trình bày: Gia biến/ Biến cố

Câu 3:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài truyện thơ

Cách giải:

Dạng bài	Thao tác tư duy	Trình bày
Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ	- Nêu biểu hiện của BPTT. - Phân tích tác dụng nội dung - Phân tích tác dụng nghệ thuật	- Biện pháp tu từ lặp cấu trúc: "còn…còn…" - Tác dụng: + Thể hiện nỗi nhớ thương, khẳng định tấm lòng thủy chung, son sắt của Thúy Kiều đối với Kim Trọng. + Bày tỏ niềm tin tưởng vào khoảnh khắc đoàn tụ hạnh phúc giữa hai người. + Tạo nhịp điệu tha thiết cho câu thơ.

Câu 4:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài truyện thơ

Cách giải:

Dạng bài	Thao tác tư duy	Trình bày
Nhận xét hiệu quả của sự kết hợp giữa yếu tố tự sự và trữ tình	- Nêu biểu hiện của yếu tố tự sự và trữ tình.	- Yếu tố tự sự: đoạn trích kể lại sự việc Thúy Kiều tiễn biệt Kim Trọng về quê hộ tang chú. - Yếu tố trữ tình:

	- Phân tích tác dụng nội dung và nghệ thuật.	+ Đoạn trích tập trung thể hiện nỗi lòng, tâm trạng lưu luyến, nhớ thương, mong ngóng của Thúy Kiều khi phải chia xa người mình yêu. + Thế giới tâm trạng ấy được bày tỏ qua ngôn ngữ thơ ca hàm súc, giàu sức gợi cảm, giàu tính nhạc điệu. => Sự kết hợp giữa yếu tố tự sự và trữ tình đem lại chiều sâu cảm xúc cho nhân vật Thúy Kiều, tạo nên sức hấp dẫn, lôi cuốn của thể loại truyện thơ.

Câu 5:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài truyện thơ

Cách giải:

Dạng bài	Thao tác tư duy	Trình bày
Đánh giá được tầm vóc tư tưởng và tài năng nghệ thuật của tác giả	- Khái quát nội dung của đoạn trích. - Nhận xét tư tưởng của tác giả: thể hiện cái nhìn tiến bộ/ tư tưởng nhân văn…	- Trong đoạn trích trên, Nguyễn Du đã thể hiện thái độ trân trọng khát vọng tình yêu của con người khi để Thúy Kiều được sống trọn vẹn với những cung bậc cảm xúc thành thực trong tình yêu: nỗi lưu luyến, khắc khoải nhớ nhung khi phải chia xa, niềm mong đợi, hi vọng về ngày đoàn tụ… - Qua những lời hẹn ước son sắt của Thúy Kiều dành cho Kim Trọng, Nguyễn Du đã bày tỏ sự đồng tình với khát vọng gắn bó trọn vẹn trong tình yêu, ngợi ca ước nguyện thủy chung đã khiến tình yêu thêm sâu sắc, thiêng liêng.

THỰC HÀNH VIẾT ĐOẠN VĂN

Câu 1:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học trong bài truyện thơ

Cách giải:

Phân tích đề	Tìm ý, lập dàn ý	Viết	Chỉnh sửa
- Hình thức - Vấn đề nghị luận	- Khát vọng hạnh phúc của Thuý Kiều được thể hiện như thế nào qua lời nói, tâm trạng của nàng?	- Triển khai luận điểm logic, kết hợp lí lẽ và bằng chứng - Chú ý diễn đạt: tránh lỗi chính tả, ngữ pháp,…	- Đoạn văn có tập trung vào vấn đề nghị luận không? - Đoạn văn có tính mạch lạc và liên kết không?

	- Việc thể hiện khát vọng hạnh phúc của Thuý Kiều thể hiện quan niệm, tư tưởng gì của Nguyễn Du?		- Đoạn văn có mắc lỗi diễn đạt không?